

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

Кафедра «Сестринська справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
Гордичук С. В.

«31» серпня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НМД ПРИ ТРАВМАХ НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Екстрена медицина»

Вид дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: державна

Форма навчання: денна

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «НМД при травмах на догоспітальному етапі» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 223 «Медсестринство», освітньо-професійної програми «Екстрена медицина», освітнього ступеня бакалавр.
«27»серпня 2021 року.

Розробник: Міщук І. М., викладач вищої - кваліфікаційної категорії, викладач-методист, асистент кафедри «Сестринська справа».

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Сестринська справа»

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 року

Завідувач кафедри _____ д. м. н., професор Заболотнов В.О.

Схвалено науково-методичною радою Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради, для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство», освітньо-професійної програми «Екстрена медицина», освітнього ступеня бакалавр.

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 року

Узгоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Екстрена медицина»

Гарант ОПП _____ к.мед.наук Можарівська А.А.

Голова _____ Гордійчук С.В.

Перезатверджено

« ____ » _____, 20 ____ р.

« ____ » _____, 20 ____ р.

« ____ » _____, 20 ____ р.

« _____ » _____, 20 ____ p.

1. Мета вивчення дисципліни

Соціально-економічний розвиток України, нові світові тенденції – глобалізація, взаємоінтеграція та інформатизація суспільства – визначили принципово нові вимоги до підготовки парамедика. Відомо, що рівень медсестринської освіти, особливо практичної професійної підготовки, в Україні значно поступається загальноєвропейському. У зв'язку з цим постають конкретні вимоги до якості професійної підготовки парамедика, як елементу сімейної медицини: загальна ерудиція, вільне володіння спеціальними знаннями та вміннями під час комплексного догляду за пацієнтами; аналітичне мислення і творчі здібності; здатність до самовдосконалення, самонавчання, виховання кращих людських якостей та національної свідомості.

Сучасний парамедик в хірургії є помічником лікаря на всіх етапах лікувально-профілактичної діяльності, він перестає бути механічним виконавцем його волі, а виходить на новий рівень професійного розвитку. Парамедик стає самостійним в прийнятті рішень у межах своєї компетенції, що вимагає від неї достатнього набору знань, навичок та вмінь.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки парамедиків дана дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей.

Компетентнісний потенціал предмета та результати навчання:

Загальні:

- здатність навчатися та самонавчатися;
- здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою;
- здатність бути критичним та самокритичним;
- здатність діяти на підставі етичних суджень;
- здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність;
- здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей;
- здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- відповідально ставитися до завдань і обов'язків.

Спеціальні (фахові):

- здатність оцінити місце події на наявність загроз власному життю і життю інших людей, виявити фактори, що впливають на стан та здоров'я пацієнтів та забезпечити власну безпеку;
- здатність зберігати недоторканість місця події, речових доказів та взаємодіяти з іншими екстреними службами;
- здатність обстежити хворих і постраждалих на наявність невідкладних станів;
- здатність проводити медичне сортування;
- здатність прийняти рішення про обсяг допомоги та госпіталізацію;
- здатність надати екстрену медичну допомогу при травмах чи захворюваннях дихальної, серцево-судинної, ендокринної, імунної, нервової систем, системи травлення та сечостатевої системи, при психічних розладах, при пошкодженнях опорно-рухового апарату, при дії зовнішніх факторів та при пологах;
- здатність розраховувати дозу лікарських засобів, які вводяться пацієнту;
- здатність здійснювати медичні процедури і маніпуляції: інгаляції, ін'єкції; забезпечувати внутрішньокістковий та периферичний внутрішньовенний доступи;

- здатність виявляти та надавати допомогу при побічних реакціях на лікарські засоби
- здатність встановлювати сечові катетери, шлункові зонди, забезпечувати прохідність верхніх дихальних шляхів, виконувати декомпресійну пункцію плевральної порожнини, встановлювати назо- та орофарингіальні повітропроводи, надгортанні повітропроводи, здійснювати інтубацію трахеї та хірургічне відновлення прохідності дихальних шляхів;
- здатність зупиняти кровотечі прямим тиском, тампонуванням та за допомогою механічних засобів для зупинки кровотечі;
- здатність проводити стабілізацію хребта, стабілізацію та іммобілізацію опорно-рухового апарату та накладати пов'язки при травмах;
- здатність передавати до відділення екстреної медичної допомоги інформацію про процес надання медичної допомоги пацієнту на місці події та протягом транспортування до відділення, при необхідності допомагати персоналу відділення екстреної медичної допомоги;
- здатність дотримуватися принципів медичної деонтології, забезпечувати збереження лікарської таємниці та постійно удосконалювати свій професійний рівень.

1.1 Обсяг дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова
Модулів – 2	Спеціальність: 223 «Медсестринство» ОПП «Екстрена медицина»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й 3-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 66 самостійної роботи студента – 54	Освітній ступінь бакалавр	Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		46 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
54 год.		
		Вид контролю: ПМК, екзамен

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 66 год. / 54 год. (55%/45%).

Статус дисципліни

Обов'язкова.

1.3 Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

- ґрунтується на попередньо вивчених дисциплінах: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Англійська мова», «Основи медсестринства», «Історія медицини та медсестринства», «Латинська мова та медична термінологія», «Патоморфологія та патофізіологія», «Фармакологія та медична рецептура», «Мікробіологія»;

- інтегрується з такими дисциплінами: «Анестезіологія та реаніматологія», «Військово-медична допомога та медицина надзвичайних ситуацій», «НМД у хірургії на догоспітальному етапі», «НМД при травмах на догоспітальному етапі», «НМД при масових подіях», «Клінічна фармакологія з токсикологією», «Клінічне медсестринство в хірургії», «НМД при травмах в отоларингології та офтальмології на догоспітальному етапі», «НМД при акушерстві та гінекології на догоспітальному етапі», «НМД при захворюваннях і травмах зубів та порожнини рота»;

- закладає фундамент для подальшого засвоєння студентами знань та умінь з циклу дисциплін професійної і практичної підготовки сестра медична.

1.4 Очікувані результати навчання

Результати навчання, згідно профілю програми, після вивчення дисципліни «НМД у хірургії на догоспітальному етапі»:

- знати і розуміти роль та обов'язки парамедика в системі екстреної медичної допомоги;
- здійснювати оцінку безпечності місця події, демонструвати забезпечення безпеки персоналу та пацієнта, застосування табельних засобів індивідуального захисту;
- знати і розуміти доцільне застосування сукупності навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнту/клієнту гідного ставлення, приватності/інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального підходу, толерантної та неосудної поведінки;
- знати і розуміти принципи інфекційної безпеки, збереження здоров'я при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур при переміщенні та транспортуванні постраждалого /пацієнта;
- знати групову належність затверджених лікарських засобів, особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки, способи введення, дозування, показання, протипоказання, взаємодію між собою, побічні ефекти, передозування та способи їх усунення, в т.ч. наркотиків;
- з абсолютною точністю продемонструвати методики введення лікарських засобів: внутрішньом'язово, підшкірно, внутрішньошкірно, довенно (в периферичні і центральні вени), внутрішньокістково;
- провести первинне обстеження пацієнтів різних вікових груп, оцінити ступінь виявлених порушень, визначити потребу у проведенні екстрених рятувальних заходів;
- продемонструвати ефективне забезпечення прохідності дихальних шляхів у пацієнтів різних вікових груп із застосуванням інструментальних технік, включаючи інтубацію з

оксигенацією, ручною та апаратною вентиляцією, а також хірургічне забезпечення прохідності дихальних шляхів.

1.5 Критерії оцінювання результатів навчання Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота						ІДРС	ПМК	СУМА
Модуль 1						6	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
9	9	9	9	9	9			
54								

№ з/п	Форми контролю	Засвоєння теоретичних знань	Формування практичних вмінь	Самостійна робота	Індивідуальна робота
1.	Поточний контроль				
	Заняття 1	3	4	2	
	Заняття 2	3	4	2	
	Заняття 3	3	4	2	
	Заняття 4	3	4	2	
	Заняття 5	3	4	2	
	Заняття 6	3	4	2	
	Разом	18	24	12	6
			60		
2.	Підсумковий модульний контроль		40		
3.	Разом сума балів за засвоєння модуля		100		

- максимальна сума балів поточного контролю – 60 балів;
- загальна кількість занять (практичних, семінарських, лабораторних) в модулі – n;
- максимальна кількість балів за кожне заняття для поточного контролю визначається:

$$\frac{60 \text{ (балів)}}{n} = m \text{ (балів)} \times n + (\text{ІДРС})$$

$$\frac{60 \text{ (балів)}}{6} = 6 \times 9 \text{ балів} + 6 \text{ бали (ІДРС)}$$

6 балів, що лишилися від ділення, є максимальним балом, що може бути присвоєний студенту за виконання індивідуальної (дослідної) самостійної роботи.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент на одному практичному занятті при вивченні модуля – 9 балів.

«5» - 9 балів

«4» - 8-7 балів

«3» - 6 балів

«2» - 5 і менше балів

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент для допуску до підсумкового модульного контролю – 36 балів.

Самостійна робота, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті - 2 бали.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості, в даному випадку - 6 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність у модулі.

Модуль 2

Поточне тестування та самостійна робота					ІДРС	ПМК	СУМА
Модуль 2					5	40	100
T1	T2	T3	T4	T5			
11	11	11	11	11			
55							

№ з/п	Форми контролю	Засвоєння теоретичних знань	Формування практичних вмінь	Самостійна робота	Індивідуальна робота
1.	Поточний контроль				
	Заняття 7	3	4	4	
	Заняття 8	3	4	4	
	Заняття 9	3	4	4	
	Заняття 10	3	4	4	
	Заняття 11	3	4	4	
	Разом	15	20	20	5
			60		
2.	Підсумковий модульний контроль		40		
3.	Разом сума балів за засвоєння модуля		100		

- максимальна сума балів поточного контролю – 60 балів;
- загальна кількість занять (практичних, семінарських, лабораторних) в модулі – n;
- максимальна кількість балів за кожне заняття для поточного контролю визначається:

$$\frac{60 \text{ (балів)}}{n} = m \text{ (балів)} \times n + (\text{ІДРС})$$

$$\frac{60 \text{ (балів)}}{5} = 5 \times 11 \text{ балів} + 5 \text{ бали (ІДРС)}$$

5 балів, що лишилися від ділення, є максимальним балом, що може бути присвоєний студенту за виконання індивідуальної (дослідної) самостійної роботи.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент на одному практичному занятті при вивченні модуля – 11 балів.

«5» - 11-10 балів

«4» - 9-8 балів

«3» - 7 балів

«2» - 6 і менше балів

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент для допуску до підсумкового модульного контролю – 35 балів.

Самостійна робота, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті - 4 бали.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості, в даному випадку - 5 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність у модулі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, , практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX		
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1.6 Засоби діагностики результатів навчання

1. Стандартизований тестовий (ліцензований інтегрований) екзамен Крок –М.
2. Практично - орієнтований екзамен.

1.7 Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Поняття про травму, її відмінність від захворювання, види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги. Особливості обстеження, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами.

Тема 2. НМД при травмах голови, її мозкового відділу на догоспітальному етапі

Тема 3. НМД при травмах голови, її лицьового відділу та шиї на догоспітальному етапі

Тема 4. НМД при травмах грудної стінки та органів грудної порожнини на догоспітальному етапі

Тема 5. НМД при травмах черевної стінки та органів черевної порожнини на догоспітальному етапі

Тема 6. НМД при травмах періанальної ділянки та прямої кишки на догоспітальному етапі

Модуль 2.

Тема 7. НМД при травмах сечової та статевий систем на догоспітальному етапі

Тема 8. НМД при травмах хребта на догоспітальному етапі

Тема 9. НМД при травмах судинних систем на догоспітальному етапі

Тема 10. НМД при травмах опорно-рухового апарату на догоспітальному етапі

2.1 Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Кількість годин
---	------	-----------------

з/п		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
Модуль 1					
1	Поняття про травму, її відмінність від захворювання, види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги. Особливості обстеження, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами.	11	2	4	5
2	НМД при травмах голови, її мозкового відділу на догоспітальному етапі	12	2	4	6
3	НМД при травмах голови, її лицьового відділу та шиї на догоспітальному етапі	12	2	4	6
4	НМД при травмах грудної стінки та органів грудної порожнини на догоспітальному етапі	12	2	4	6
5	НМД при травмах черевної стінки та органів черевної порожнини на догоспітальному етапі	11	2	4	5
6	НМД при травмах періанальної ділянки та прямої кишки на догоспітальному етапі	9	2	2	5
ПМК		2		2	
Всього годин за модуль		69	12	24	33
Модуль 2					
7	НМД при травмах сечової та статевих систем на догоспітальному етапі	11	2	4	5
8	НМД при травмах хребта на догоспітальному етапі	11	2	4	5
9	НМД при травмах судинних систем на догоспітальному етапі	16	2	8	6
10	НМД при травмах опорно-рухового апарату на догоспітальному етапі	11	2	4	5
ПМК		2		2	
Всього годин за модуль		51	8	22	21
Всього		120	20	46	54

2.2 Тематичний план лекцій

№ з/п	Тема	Лекції, год.
-------	------	--------------

1	Поняття про травму, її відмінність від захворювання, види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги. Особливості обстеження, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами.	2
2	НМД при травмах голови, її мозкового відділу на догоспітальному етапі	2
3	НМД при травмах голови, її лицьового відділу та шиї на догоспітальному етапі	2
4	НМД при травмах грудної стінки та органів грудної порожнини на догоспітальному етапі	2
5	НМД при травмах черевної стінки та органів черевної порожнини на догоспітальному етапі	2
6	НМД при травмах періанальної ділянки та прямої кишки на догоспітальному етапі	2
7	НМД при травмах сечової та статевих систем на догоспітальному етапі	2
8	НМД при травмах хребта на догоспітальному етапі	2
9	НМД при травмах судинних систем на догоспітальному етапі	2
10	НМД при травмах опорно-рухового апарату на догоспітальному етапі	2
Всього		20

2.3 Тематичний план практичних занять

№ з/п	Тема	Навчальна практика під керівництвом викладача, год.
Модуль 1.		
1	Поняття про травму, її відмінність від захворювання, види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги. Особливості обстеження, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами.	4
2	НМД при травмах голови, її мозкового відділу на догоспітальному етапі	4
3	НМД при травмах голови, її лицевого відділу та шиї на догоспітальному етапі	4
4	НМД при травмах грудної стінки та органів грудної порожнини на догоспітальному етапі	4
5	НМД при травмах черевної стінки та органів черевної порожнини на догоспітальному етапі	4
6	НМД при травмах періанальної ділянки та прямої кишки на догоспітальному етапі	2
	<i>ПМК</i>	2
Модуль 2		
7	НМД при травмах сечової та статевих систем на догоспітальному етапі	4
8	НМД при травмах хребта на догоспітальному етапі	4
9	НМД при травмах судинних систем на догоспітальному етапі	4
10	НМД при травмах судинних систем на догоспітальному етапі	4
11	НМД при травмах опорно-рухового апарату на догоспітальному етапі	4
	<i>ПМК</i>	2
Всього		46

2.4 Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Тема	Самостійна робота
Модуль 1		
1	Поняття про травму, її відмінність від захворювання, види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги. Особливості обстеження, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами.	5
2	НМД при травмах голови, її мозкового відділу на догоспітальному етапі	6
3	НМД при травмах голови, її лицьового відділу та шиї на догоспітальному етапі	6
4	НМД при травмах грудної стінки та органів грудної порожнини на догоспітальному етапі	6
5	НМД при травмах черевної стінки та органів черевної порожнини на догоспітальному етапі	5
7	НМД при травмах періанальної ділянки та прямої кишки на догоспітальному етапі	5
Модуль 2		
8	НМД при травмах сечової та статевих систем на догоспітальному етапі	5
9	НМД при травмах хребта на догоспітальному етапі	5
10	НМД при травмах судинних систем на догоспітальному етапі	6
11	НМД при травмах опорно-рухового апарату на догоспітальному етапі	5
Всього		54

2.5 ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1

Тема: «Поняття про травму, її відмінність від захворювання, види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги. Особливості обстеження, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами»

Лекція

Поняття про травму, її відмінність від захворювання та її місце в екстреній медичній допомозі. Види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги пацієнтам з різними видами травм. Травматологічний пункт. Особливості обстеження пацієнтів з травмою, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами. Роль і місце гемостазу, знеболювання та іммобілізації у випадку травм.

Роль та місце парамедика в наданні екстреної травматологічної допомоги. Ведення документації у випадку травматологічного пацієнта.

Навчальна практика

Поняття про травму, її відмінність від захворювання та її місце в екстреній медичній допомозі. Види травм, класифікація. Організація травматологічної допомоги пацієнтам з різними видами травм. Травматологічний пункт. Особливості обстеження пацієнтів з травмою, надання допомоги, транспортування та госпіталізації пацієнтів з травмами. Роль і місце гемостазу, знеболювання та іммобілізації у випадку травм. Роль та місце парамедика в

наданні екстреної травматологічної допомоги. Ведення документації у випадку травматологічного пацієнта.

Практичні навички

- Механічні методи гемостазу.
- Проведення аналгезії та місцевої анестезії.
- Загальні принципи іммобілізації.
- Обстеження травмованого пацієнта.
- Транспортування і госпіталізація.

Самостійна робота

Деонтологія і етика в спілкуванні з хворим. Підготовка хворих до спеціальних досліджень. Основні документи які ведуться при обстеженні хворого.

Тема: «НМД при травмах голови, її мозкового відділу на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія покривних, підлеглих тканин, кісток та вмісту черепа. Лицьовий та мозковий відділи черепа, лицьова та волосиста частини голови, органи голови. Симптоми, що свідчать про пошкодження покривних, підлеглих тканин, кісток та вмісту черепа. Загальномозкові, вогнищеві, менінгеальні та стовбурові симптоми. Гіпо- і гіпертензивний лікворний синдроми. Синдром стиснення головного мозку.

Закриті та відкриті пошкодження м'яких тканин волосистого (мозкового) відділу черепа. Черепно-мозкова травма: закрыта та відкрита (проникна та непроникна). Політравма у складі якої є травма мозкового відділу черепа.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна дошпитальна допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією голови, її мозкового відділу.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу у випадках закритих та відкритих пошкодження м'яких тканин волосистого (мозкового) відділу черепа, черепно-мозкової травми: закритої та відкритої (проникної та непроникної), політравми у складі якої є травма мозкового відділу черепа.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної дошпитальної допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.
- Накладання шийного коміру

- Накладання головотримача
- Перша медична допомога у випадку закритих і відкритих травм голови.
- Перша медична допомога у разі поранення судин голови.
- Перша медична допомога у випадку загально-мозкових симптомів.

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія покривних, підлеглих тканин, кісток та вмісту черепа. Лицьовий та мозковий відділи черепа, лицьова та волосиста частини голови, органи голови.

Симптоми, що свідчать про пошкодження покривних, підлеглих тканин, кісток та вмісту черепа. Загально-мозкові, вогнищеві, менінгеальні та стовбурові симптоми. Гіпо- і гіпертензивний лікворний синдром. Синдром стиснення головного мозку.

Тема: «НМД при травмах голови, її лицьового відділу та шиї на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія покривних, підлеглих тканин, кісток лицьового відділу голови та ротової порожнини. Симптоми, що свідчать про пошкодження покривних, підлеглих тканин, кісток лицьового відділу голови та ротової порожнини.

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія шиї та її органів. Симптоми, що свідчать про пошкодження шиї та її органів. Клінічні ознаки пошкодження шиї та її органів. Вагосимпатична блокада. Блокада шийно-грудного (зірчастого) вузла. Особливості обстеження пацієнтів з патологією шиї та її органів.

Закриті та відкриті пошкодження м'яких тканин лицьового відділу голови та ротової порожнини. Закриті та відкриті ушкодження кісток лицьового відділу черепа та ротової порожнини. Опіки обличчя та ротової порожнини, електротравма голови. Політравма у складі якої є травма лицьового відділу черепа та ротової порожнини.

Аспірація, регургітація та асфіксія. Закриті механічні ушкодження шиї. Відкриті механічні ушкодження шиї: м'яких тканин, артерій та вен, стравоходу, трахеї, щитоподібної залози. Термічні та хімічні ушкодження покривних та підлеглих тканин шиї, трахеї та стравоходу. Електротравма шиї.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна дошпитальна допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією голови, її лицьового відділу та шиї.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу у випадках закритих та відкритих пошкодження м'яких тканин лицьового відділу голови та ротової порожнини; закритих та відкритих ушкодження кісток лицьового відділу черепа та ротової порожнини; опіках обличчя та ротової порожнини, електротравми голови, політравми у складі якої є травма лицьового відділу черепа та ротової порожнини; закритих та відкритих механічних ушкодженнях шиї: м'яких тканин, артерій та вен, стравоходу, трахеї, щитоподібної залози, термічних та хімічних ушкодженнях покривних та підлеглих тканин шиї, трахеї та стравоходу, електротравми шиї.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної дошпитальної допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.
- Накладання шийного коміру
- Накладання головоотримача
- Перша медична допомога у випадку травм лицьового відділу голови та ротової порожнини.
- Перша медична допомога у випадку травм шиї.

Самостійна робота

Анатомія та фізіологія лицьового відділу голови та ротової порожнини. Обстеження лицьового відділу голови та ротової порожнини. Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія шиї та її органів. Симптоми, що свідчать про пошкодження шиї та її органів. Клінічні ознаки пошкодження шиї та її органів. Особливості обстеження пацієнтів з патологією шиї та її органів. Аспірація, регургітація та асфіксія.

Тема: «НМД при травмах грудної стінки та органів грудної порожнини на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія грудної клітки та органів грудної порожнини. Симптоми, що свідчать про патологічний стан грудної клітки та органів грудної порожнини. Респіраторні та гемодинамічні розлади при травмах грудної клітки та органів грудної порожнини.

Особливості обстеження пацієнтів з патологією грудної клітки та органів грудної порожнини.

Обтурація, бронхоспазм, колапс легень, спазм або параліч грудних м'язів, підшкірна емфізема, пневмоторакс, пневмоперитонеум, гемоторакс, хілоторакс, здавлення великих судин. Розрив бронхів і аорти, забій і розрив серця.

Класифікація травм грудної клітки та органів грудної порожнини. Відриті та закриті ушкодження грудної клітки та органів грудної порожнини. Політравма у складі якої є грудна клітка та органи грудної порожнини. Торакоабдомінальна травма.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна о шпитально допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на о шпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією грудної клітки та органів грудної порожнини.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу у випадках обтурації, бронхоспазму, колапсу легень, спазму або паралічу грудних м'язів, підшкірної емфіземи, пневмотораксів, пневмоперитонеуму, гемотораксу, хілотораксу, здавлення великих судин, розривах бронхів і аорти, забоїв і розривів серця; відритих та закритих ушкодженнях грудної клітки та органів грудної порожнини, о шпитальн у складі якої є грудна клітка та органи грудної порожнини,

торакоабдомінальної травми.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної □о шпитальної допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на □о шпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.
- Перша медична допомога у випадку травм грудної клітки та органів грудної порожнини.

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія грудної клітки та органів грудної порожнини. Симптоми, що свідчать про патологічний стан грудної клітки та органів грудної порожнини. Респіраторні та гемодинамічні розлади при травмах грудної клітки та органів грудної порожнини.

Тема: НМД при травмах черевної стінки та органів черевної порожнини на догоспітальному етапі

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія черевної порожнини та її органів. Очеревина, перитонеальні симптоми. Симптоми, що свідчать про патологічний стан органів черевної порожнини, диспепсичні прояви, вісцеральні симптоми, відзеркалені зони Захар'їна-Геда при патології органів черевної порожнини.

Особливості обстеження пацієнтів з травмами органів черевної порожнини.

Закриті ушкодження стінок та органів черевної порожнини (порожнистих, паренхіматозних). Відкриті ушкодження стінок черевної порожнини. Проникні поранення без ушкодження та з ушкодженням внутрішніх органів та судин черевної порожнини. Сторонні тіла внаслідок травми черевної стінки, черевної порожнини та органів черевної порожнини.

Політравма у складі якої є органи черевної порожнини.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна дошпитальна допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією органів черевної порожнини.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу у випадках закритих ушкодженнях стінок та органів черевної порожнини (порожнистих, паренхіматозних), відкритих ушкодженнях стінок черевної порожнини, проникних пораненнях без ушкодження та з ушкодженням внутрішніх органів та судин черевної порожнини, політравмі у складі якої є органи черевної порожнини,

сторонніх тіл внаслідок травми черевної стінки, черевної порожнини та органів черевної порожнини.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної дошпитальної допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.
- Перша медична допомога у випадку травм черевної стінки, черевної порожнини та органів черевної порожнини.

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія черевної порожнини та її органів. Очеревина, перитонеальні симптоми. Симптоми, що свідчать про патологічний стан органів черевної порожнини, диспепсичні прояви, вісцеральні симптоми, відзеркалені зони Захар'їна-Геда при патології органів черевної порожнини. Обстеження хірургічного пацієнта.

Тема: «НМД при травмах періанальної ділянки та прямої кишки на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія прямої кишки, періанальної області та промежини у чоловіків та жінок. Симптоми, що свідчать про патологічний стан прямої кишки, періанальної області та промежини у чоловіків та жінок.

Особливості обстеження пацієнтів з патологією прямої кишки, періанальної області та промежини.

Закрита травма прямої кишки, періанальної області та промежини (гематома прямої кишки, періанальної області та промежини, розрив прямої кишки та промежини). Кровотеча прямої кишки. Стороні тіла прямої кишки.

Привід для обов'язково виїзду до пацієнта: кровотеча.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна дошпитальна допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією прямої кишки, періанальної області та промежини.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супроводу у випадках закритих травм прямої кишки, періанальної області та

промежини (гематома прямої кишки, періанальної області та промежини, розрив прямої кишки та промежини), кровотеч прямої кишки, сторонніх тіл прямої кишки.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної дошпитальної допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.
- Перша медична допомога у випадку травм періанальної ділянки та прямої кишки

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія прямої кишки, періанальної області та промежини у чоловіків та жінок. Симптоми, що свідчать про патологічний стан прямої кишки, періанальної області та промежини у чоловіків та жінок.

Модуль 2

Тема: «НМД при травмах сечової та статеві систем на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія органів сечової та статеві систем. Симптоми, що свідчать про патологічний стан органів сечової та статеві систем. Дизуричні явища.

Особливості обстеження пацієнтів з патологією органів сечової та статеві систем.

Закриті ушкодження сечовидільної системи (нирок, сечоводів, сечового міхура, уретри), позаочеревинного простору. Відкриті ушкодження сечовидільної системи та позаочеревинного простору.

Закриті ушкодження зовнішніх статевих органів чоловіків (забій – статевого члена, калитки, яєчка; закритий розрив (перелом) статевого члену; розрив яєчка, вивих яєчка, стиснення статевого члена). Відкриті ушкодження зовнішніх чоловічих статевих органів, перфорація калитки. Травма передміхурової залози.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна дошпитальна допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією органів сечової та статеві систем.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду у випадках закритих ушкодженнях сечовидільної системи (нирок, сечоводів, сечового міхура, уретри), позаочеревинного простору; відкритих ушкодженнях сечовидільної системи та позаочеревинного простору; закритих ушкодженнях зовнішніх статевих органів чоловіків (забій – статевого члена, калитки, яєчка; закритий розрив (перелом) статевого члену; розрив яєчка, вивих яєчка, стиснення статевого члена); відкритих

ушкодженнях зовнішніх чоловічих статевих органів, перфораціях калитки; травмах передміхурової залози.

Привід для обов'язково виїзду до пацієнта: гематурія, кровотеча та кровомазання у жінок.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної дошпитальної допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

1. Клінічний розбір тематичних хворих.
2. Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду.
3. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
4. Невідкладна дошпитальна допомога.
5. Показання до госпіталізації.
6. Транспортування та госпіталізація.
7. Робота парамедика на дошпитальному етапі.
8. Ведення документації.
9. Перша медична допомога у випадку травм сечової та статевої систем.
10. Катетеризація сечового міхура.

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія органів сечової та статевої систем. Симптоми, що свідчать про патологічний стан органів сечової та статевої систем. Дизуричні явища.

Обстеження хірургічного пацієнта.

Тема: «НМД при травмах хребта на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія хребта. Симптоми, що свідчать про пошкодження хребта, спинного мозку та його відростків. Відлік хребців.

Особливості обстеження пацієнтів з патологією хребта.

Класифікація травм хребта. Клінічна картина закритих травм хребта, спинного мозку і його відростків. Клінічна картина відкритих травм хребта, спинного мозку і його відростків.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна дошпитальна допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією патологією хребта.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду у випадках закритих травм хребта, спинного мозку і його відростків. Клінічна картина відкритих травм хребта, спинного мозку і його відростків.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної дошпитальної допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.
- Перша медична допомога у випадку травм хребта

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія хребта. Симптоми, що свідчать про пошкодження хребта, спинного мозку та його відростків. Відлік хребців.

Тема: «НМД при травмах судинних систем на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія судин кровоносної та лімфатичної систем. Симптоми, що свідчать про пошкодження судин кровоносної та лімфатичної систем. Клінічні ознаки пошкодження судин кровоносної та лімфатичної систем.

Особливості обстеження пацієнтів з патологією судин кровоносної та лімфатичної систем.

Класифікація пошкодження судин кровоносної та лімфатичної систем. Клінічна картина закритих пошкоджень судин кровоносної та лімфатичної систем. Клінічна картина відкритих пошкоджень судин кровоносної та лімфатичної систем.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна о шпитально допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на дошпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією судин кровоносної та лімфатичної систем.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду у випадках закритих пошкоджень судин кровоносної та лімфатичної систем, відкритих пошкоджень судин кровоносної та лімфатичної систем.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної о шпитальною допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на о шпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.

- Перша медична допомога у випадку травм судин кровоносної та лімфатичної систем.

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія судин кровоносної та лімфатичної систем. Симптоми, що свідчать про пошкодження судин кровоносної та лімфатичної систем. Клінічні ознаки пошкодження судин кровоносної та лімфатичної систем.

Тема: «НМД при травмах опорно-рухового апарату на догоспітальному етапі»

Лекція

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія верхніх та нижніх кінцівок. Симптоми, що свідчать про пошкодження верхніх та нижніх кінцівок. Достеменні та вірогідні ознаки травм кінцівок.

Особливості обстеження пацієнтів з патологією верхніх та нижніх кінцівок.

Відкриті ушкодження верхніх та нижніх кінцівок, класифікація. Діагностика та принципи надання допомоги.

Закриті ушкодження верхніх та нижніх кінцівок, класифікація. Діагностика та принципи надання допомоги.

Кататравма. Політравма у складі якої є ушкодження верхніх та нижніх кінцівок.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду. Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Невідкладна о шпитально допомога. Показання до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація. Робота парамедика на о шпитальному етапі. Ведення документації.

Навчальна практика

Обстеження пацієнтів з патологією верхніх та нижніх кінцівок.

Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду у випадках відкритих ушкоджень верхніх та нижніх кінцівок, закритих ушкоджень верхніх та нижніх кінцівок, кататравми, олі травми у складі якої є ушкодження верхніх та нижніх кінцівок.

Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.

Надання невідкладної о шпитальною допомоги. Визначення показань до госпіталізації. Транспортування та госпіталізація у роботі парамедика на о шпитальному етапі. Ведення документації.

Практичні навички:

- Клінічний розбір тематичних хворих.
- Робота диспетчера по прийому виклику, обробці інформації та передачі її, направлення бригади, визначення закладу охорони здоров'я для транспортування, здійснення інформаційного супровіду.
- Нормативне прибуття, первинний огляд та діагностичне обстеження.
- Невідкладна дошпитальна допомога.
- Показання до госпіталізації.
- Транспортування та госпіталізація.
- Робота парамедика на дошпитальному етапі.
- Ведення документації.
- Перша медична допомога у випадку травм верхніх та нижніх кінцівок.

Самостійна робота

Анатомія, топографічна анатомія та фізіологія верхніх та нижніх кінцівок. Симптоми, що свідчать про пошкодження верхніх та нижніх кінцівок. Достеменні та вірогідні ознаки травм кінцівок.

Форма поточного та підсумкового контролю

1. Поточний контроль;
2. Тестовий контроль;
3. Модульна контрольна робота;
4. Підсумковий модульний контроль;
5. Замір практичних навичок;
6. Екзамен.

4. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги"
2. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Роцін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид., перероб. і допов.
3. Екстренна та невідкладна медична допомога : навчальний посібник / О. Ю. Бодулев [та ін.] ; за заг. ред. Шкурупія Д. А.; Укр. мед. стоматол. акад. МОЗ України. - Вінниця : Нова кн., 2017. - 234 с.
4. Перша екстрена і тактовна медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник В. С. Тарасюк, 4-ті
5. Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник (том I) В.О.Крилюк, С.О.Гур'єв, Г.В.Загорій, А.А.Гудима, Н.І.Іскра та ін., 2017. — 504 с.
6. Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі: підручник (том IV) Крилюк В. О., Гур'єв С. О., Цимбалюк Г. Ю., Кузьмін В. Ю., Кузьмінський І. В., Гудима А. А., Іскра Н. І., Гродецький В. К. та ін., 2018. — 300 с.
7. Екстрена та невідкладна медична допомога в запитаннях і відповідях: навчальний посібник / М. І. Швед [та ін.] ; ред. М. І. Швед. - Тернопіль : Укрмедкн., 2018. - 311 с. : табл. - Бібліогр.: с. 306-311.
8. Невідкладні стани в хірургії (навчальний посібник) — Л.М. Ковальчук, К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін., 2017
9. Домедична допомога на місці події: практичний посібник За загальною редакцією д. н. держ. упр., професора П. Б. Волянського та д. мед. н., професора С. О. Гур'єва Видавничий дім «Гельветика» 2020
10. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник В. О.Крилюк , Київ – 2017р.
11. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Роцін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид., перероб. і допов.
12. Травматологія та ортопедія: підручник / Голка Г.Г., Бур'янов О.А.— 2-ге вид.

Допоміжні

1. Ваврик Ж.М. Лекція з хірургії. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 444 с.
2. Вітенко І.С., Дутка Л.М., Зіменковська Л.Я. Основи загальної і медичної психології. — К.: Вища шк., 1991.
3. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразолій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський догляд за пацієнтом. — К.: Здоров'я, 2000. — 248 с.
4. Жученко С.П., Желіба М.Д., Хіміч С.Д. Загальна хірургія. — К.: Здоров'я, 1999. — 488 с.
5. Інфекційний контроль у медичних закладах: навч. посіб. / За заг. кер. Губенко І.Я. — Черкаси, 2003. — 44 с.
6. Касевич Н.М. Практикум із сестринської справи: навч. посібн. — К.: Здоров'я, 2005. — 464с.
7. Ковальчук Л.Я. та ін. Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія невідкладних станів: навч. посібн. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. — 324 с.
8. Надахівська Н.І. Посібник з хірургії. — К.: Здоров'я, 2001.— 136 с.
9. Олійник П.В., Гасюк Г.Д. Медичні інструменти. — Львів: Світ, 1996. — 152 с.
10. Основи догляду в домашніх умовах: навч. посібн. для патронажних медичних сестер / За заг. ред. І.Т. Усиченка, А.В. Царенка, С.А. Місяка. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 372 с.

11. Психологія кризових станів: навч. посібн. / Шевченко О.Т. — К.: Здоров'я, 2005. — 120 с.
12. Руководство по скорой медицинской помощи / Под ред. Л.П. Хименко. — К.: Здоров'я, 1991. — 352 с.